

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

Asszerkesztőség kőíratok visszaszedésénél
 vagy megőrsésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Másfél millió főpapi hagyaték.

B. e. Szmrecsányi Pál, felejthetetlen püspökünk hagyatékának rendezése éppen olyan sokáig húzódik, mint árván maradt püspöki székének betöltése. E kettő különben némileg össze is függ egymással, mert a hagyaték egyik része uradalmi beruházásokban fekszik, melyeket az utódnak kell majd megváltania.

Emiatt a hagyatékot véglegesen még most sem lehet rendbe hozni, de a leszámolás már véget ért, még pedig olyan szép eredménnyel, amely országszerte méltó feltűnést fog kelteni.

Szmrecsányi püspök mellett, hogy áldozatkész főpap volt, mindig jó gazda hírében állott. Már szepesi püspök korában előszeretettel foglalkozott gazdaságának ügyeivel Nagyváradra pláne nagyszerű gazdasági tervekkel jött a püspök. A bérleti gazdasági rendszert fokozatosan meg akarta szüntetni; de a bérletek hosszabb időre szólván, váradi püspökségének rövid ideje alatt kevés uradalmat vehetett vissza. Közülük nagyobb csak a béli uradalom volt, azt vissza is vette, a kisebbeket pedig kiscgazdákból alakult bérlőszövetkezeteknek adta ki.

Aldozatkészségét ismeri a város és az egész egyházmegye. Minden kulturá-

lis, művészi, társadalmi és jótékonyági mozgalomnak bőkezű pártfogója volt. Évenként százazreket adott ilyen célokra, több százazret pedig alapítványul tett.

Emellett sokat kellett költenie évekig tartott betegségének gyógykezelésére.

És mindezek dacára most a leszámolásnál kitűnt, hogy hagyatéka *másfél millió koronára* rug. Ilyen főpapi hagyaték alig volt az utóbbi időkben.

Szmrecsányi püspök végrendekezési jogát nem váltotta meg az államtól, így azután hagyatéka a törvény rendelkezése szerint három részre oszlik: egyik rész az egyházmegyének, másik az államkincstárnak és a harmadik rész rokonainak jut.

Rokonai sokan vannak, Szmrecsányi Pálnak 15 testvére volt, közülük Lajos öccse Egerben segédpüspök, a többi mind családos ember. Szép állásban vannak ugyan, de a lateiner pályán működő magyar emberek — kivált ha nagy családdal bírnak — nincsenek abban a helyzetben, hogy vagyont gyűjtsenek. Az örökségnek ez a része tehát 14 derék magyar családnak fogja megkönynyíteni a boldogulást.

Az egyházmegye is szép és alig remélt örökséghez jut.

Most még jobban érezzük, mit veszítettünk benne. Mintha csak meg akarta volna mutatni a Gondviselés, milyen főpásztorotok lett volna.

A reánk szakadt árvaságnak pedig ki tudja, mikor szakad vége?! . . .

Popovics a bankjavaslatról.

A Ház asztalára tegnap letett bankjavaslat tárgyában nevezetes kijelentéseket tett a *Pester Lloyd* bécsi tudósítója előtt *Popovics dr.*, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója.

— A készfizetésre vonatkozólag jelezhetem — ugymond Popovics — hogy a két kormányznak sikerült a kérdés rendezésére olyan középmodot találni, amelynek alapján az igények mind két részen kielégítést nyerhetnek. A törvényhozásnak a készfizetések fölvételének eirendelésére vonatkozó joga az új törvényben is biztosítva lesz. Ebben a tekintetben megnyugodhatnak mindazok, akik abban a nézetben vannak, hogy az új javaslat megosztja a kormányokat a készfizetések elrendelésének jogától. A törvény olyan szituációt teremt, hogy a bank bármikor fölvetheti a készfizetéseket. A szervezete és technikai készültsége erre minden pillanatban képessé teszi. Ennek azonban előfeltételét képezi, hogy a nemzetgazdasági és pénzügyi politika terén életbe léptetendő rendszabályok megnyerjék az

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A legionáriusok között.*

Irtá: Kemény Aladár.

Tavaly őszszel, a mikor mindnyájan a melillai események hatása alatt állottunk, hire terjedt a sidi-bel-abbesi elátkozott kaszárnyában, hogy a Beni Amurok, a Beni Kifurok és a Tagefaidok háborognak délre Melillától és Oudjdától nyugatnak.

Nosza, induljon két batallion a határra.

En akkor a huszadik században szolgáltam. Nautilnak hívták a század kapitányát. Az első pelotont egy mese cinikus fiatal arisztokrata vezényli: Róbert hadnagy; a másodikat; Richard hadnagy.

Portanery alhadnagy funkcionarius alhad-

* E tárcsa szerzője Kemény Aladár, magyar hirlapíró. Legutóbb a »Független Magyarország« munkatársa volt. Nyugtalan vére, kalandvágyó természete odáig vitte, hogy az annyira hírhedt, félelmetes »idegen légió« katonája lett, a hol most ezer veszélyvel kell megküzdenie. Az afrikai harctérről irta e kis rajzot.

nagy rangbar, a század tulajdonképeni parancsnoka. Ő a saját felelőségére cselekszik és azt, a mit tesz, feltétlenül szentesíti a százados. Így szokott ez lenni a legió valamennyi századában.

Egy kacagó napsugaras délelőt Portanery felolvasta a század riportját, hogy egy hét múlva két batalliont menesztenek Oudjda felé. A mi századunk a 20. század Aux Aouinettes be megy, harminchét kilométernyire Oudjdától előrsre.

— Puccoljatok, smirglizetek és ne igyátok többé le magatokat az indulás napjáig! — fejezte be a riportot Portanery, ez a nemeskeblű férfiú.

Alig egy-két nap múlva utrakészen álltunk. A felszerelésünk ez volt: puska, bajonette, 130 cartouche, két cipotr, fehér nadrág, bakkanacs, fekete bokavédő, fehér képi, kék szövetbe burkolt barna kulacs, amelynek két nyílása van és amely a katona jobboldalán lóg, barna iszák, végül fekete borju. A borju huszonöt kilót nyom

(Mit szólsz ehhez Hadur?) A borjun egy egész kis párisi áruház van. Sátorponyva sá-

torrudak, ásó, kapa, sarló, üstök, konzervek, tüzelőfa, kötelek, két rendbeli ruha, cukor, rizs, kávé és két pár tartalék cipő!

Nemhiába, hogy járatos a francia hadseregben ez a kifejezés: bourrique, de meg is van terhelve az a szerencsétlen apagyilkos, mint egy pesti hordár karácsonykor.

A mikor e sorok szerény írója teljesen felszerelve rohant le a trombitaszóra a kaszárnyalépcsőn, összeroskadt az áldás sulya alatt és csak a várható egy havi ajnceln adta vissza az erejét arra, hogy föltápaszkodjék . . .

A kaszárnya udvarán legények gyülekeztek, nyihogtak a tisztek arabs telivérei, csatogtak a rezes trombiták és eme zürzavar közepette, reszkető inakkal tettem föl magamban a kérdést:

— Hogy fogom én ezt az ügyet kibírni Aux Aouinettesig, ha már a lépcsőházban az összes hurikat látom éledegni Mohamed paradicsomában? Es viszont fogom-e még valaha látni a pesti Newyork kávéházat?

— Négyes rendben előre, alluars! süvöltött a vezényszó, a »clique« pedig rázendített az indulóra.

Szőnyeg Függöny Flanel- és utazó takarók. **CZILLÉR IMRE**
 Paplan Linoleum és viasz-vásznak, Brassói és Pinkafői lópakró-
 czok legnagyobb választéka nagyáruházában
 KELETI-PERZSA- ÉS SMYRNA SZÖNYEGEK.
 Költözés miatt nagyon jutányos árak!

állandóság színezetét. Az intézkedések, melyek az 1892-iki valutarendezés alkalmával a készletek előkészítésére szükségeseknek látszottak, ma már megtörténtek s most már csak a két kormány s az országgyűlés elhatározására van szükség a készletek megváltoztatásához.

— E kérdésben a kezdeményezés jogát képezi ugyan a banknak, de nem a kötelezettséget. Jogában áll a banknak a javaslat szerint a felfüggesztett 83. szakasz megszüntetését indítványozni, de nem köteles rá. Ha a kezdeményezési jogával él, úgy a két országgyűlésnek rövid idő alatt meglesz az elhatározása, mert erre a törvény világosan megszabja az utat. De sőt abban az esetben is megegyezhetnek a kormányok a készletek főlvételei dolgában s előterjeszhetik az országgyűlésnek megfelelő javaslataikat, ha a bank nem is teszi meg a kezdeményező lépéseket. A kérdés megoldása nem függ a bank kezdeményezési jogától s nincs a bank kezében letéve, de meg az is áll, hogy a kezdeményezés jogáról a két kormány sem mondott le a bank javára.

A bankstatutumoknak a bank részéről megajánlott módosítása kérdésében Popovics dr. kormányzó kijelentette, hogy a bank sohasem kérte az adómentes jegykontingensnek 600 millió koronán felül való emelését, mert a tapasztalás igazolja, hogy a kontingenssel úgy az általános érdekek, mint a bank érdekei teljes kielégítést nyernek.

Alapítván az a híresztelés, hogy a bank a 60 milliót meghaladó devise összegnek az ércalapba való beszámítását kívánta volna. Sohasem kért ilyesfélét a bank s így nem is lehetett elutasítani a kívánságát. De való igaz, hogy a bank ezzel szemben a mostani 300 millió jelzálogösszeg felemelését kívánta, amit

a jelzáloghitel érdekében föltétlenül szükségesnek tartott.

Ez a kívánsága azonban nem nyert teljesítést.

Az anyagi áldozatok, melyeket a bank magára vesz, abban áll, hogy 20 új fiókot létesít, a nyereségből nagyobb részt juttat a két kormánynak s lemond ama 20 koronás bankjegyek előállításának költségéről, melyek 1903-ban készültek. Egyébként pedig a bankszabadalom időtartama oly rövid, hogy a két kormány nem is kér a banktól nagyobb anyagi áldozatokat. A hétéves szabadalom csak provizóriumnak tekinthető s csak azért nem szabad határozottan provizóriumnak nevezni, mert ez időtartamra mégis csak tervbe vétetett néhány fontosabb változtatás.

Végül ama nézetének adott kifejezést a kormányzó, hogy a törvény szerencsés konstrukciója a készletkérdésben kompromisszumot jelent az összes pártok között s remélhető, hogy megoldására szolgáló javaslat minden vonalon elfogadásra fog találni.

A bécsi megelégedés. Az osztrák pártok általában megelégedéssel fogadják a bankszabadalomról szóló törvényjavaslatot. Leginkább az ötödik szakaszt kifogásolják, mert ez megkötötte a képviselőház kezét. A *Fremdenblatt* mai száma ezeket írja:

Joggal állíthatjuk, hogy a mai nap, midőn a bankjavaslatok a képviselőház elé kerültek, jelentős a monarchia gazdasági jövőjére. Hosszas tárgyalás után a két kormány között megegyezés jött létre, a mely eloszlatja azt az aggodalmat, hogy a jegybank, mely az egész világ elismerését vívta ki, szervezetében változást szenvedhet. Az a tény, hogy ma a parlament elé terjesztették a jegybank közösségét és az érme- és pénzügyrendszer egységét 1917-ig biztosító javas-

latokat, mindenki előtt örvendetesnek fog feltűnni, a ki a két ország gazdasági fejlődésének előfeltételeitül tekinti e viszonyok állandóságát.

A lap végül konstatálja, hogy tegnap *Bilinsky* pénzügyminiszter nagy parlamenti siker aratott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Budapest, dec. 2.)

Berzevicsy Albert elnök negyed 11 órákor megnyitja az ülést.

Több kérvény után

Pap Géza benyújtotta a pénzügyi bizottság jelentését, a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződésről.

Elnök: Surmin György képviselő ur a napirend előtt kíván szólni.

Főkiáltások: Nincs itt.

Elnök: Ugy következik a napirend, vagyis az *indemnitásról szóló törvényjavaslat* tárgyalása.

Egry Béla: Az indemnitást nem szavazza meg. Lehetnek a költségvetés késedelmes benyújtásának és kényszerhelyzetének elfogadható okai, de mikor ezt a kényszerhelyzetet maga a kormány és többség tudatosan, sőt célzatosan idézte elő, akkor nincs jogosultságuk arra, hogy a sürgősségre hivatkozzanak. Azt hozzák fel okul, hogy a pénzügyi bizottság tagjai a delegációban voltak elfoglalva s azért nem tárgyalhatták le a költségvetést. Ezt a kifogást el nem fogadjuk, mert ennek könnyen elejét lehetett volna venni azzal, hogy a pénzügyi bizottság tagjait kihagyják a delegációból s akkor tárgyalhatták volna a költségvetést. (Igaz! Ugy van!) Az indemnitás megszavazása tisztára bizalmi kérdés. A miniszterelnök iránt bizalmatlansággal viseltetik, mert vesztegetéssel kezdte szereplését s most olyan választásokat csinált, amilyen még nem volt Magyarországon. A képviselőház 1910-ben kimondja, hogy az őtálló bank felállítását kö-

Ujabb kommando hallatszik:

— Bal felé fejlődni!

Egyenes léniákban áll a két battallion a nagy ur előtt.

Mert ott volt az ezredes, Heliot, Jaquot és Berrand őrnagyok és valami husz kapitány, ötven hadnagy.

Heliot, — egy hosszú szikár angol, akit Elliotnak hívtak azelőtt — kicsiny, fehér paripán kilovagolt a tér közepére. A horihorgas ember lábai csaknem a földet verték.

Megérkezett a tépett zászló.

Hozta egy hadnagy és három viharvert öreg legionárius kísérette feltűzött szuronnal.

Az ezredes beszélni kezdett:

— De par le président de la République...

És így fejezte be:

— Bajtársak! Tiveletek, akik a halálba mentek, gondolatban kezet szorítok. Heliot őrnagy urnak taroztok ezentul vakon engedelmeskedni. Tudom jól, hogy minden legionáriusnak van mit felejtene. A dicső köztársaság alkalmat ad nektek arra, hogy a fegyverek zajában elnémitások lelkiismereteket. Én magam is legionárius vagyok és tudom, hogy ti keressitek a halált.

*

Sokan bután bámultak az orruk elé, sirtak még többen. Az ezredes visszalépdelt a tisztek csoportjába, gyalogosan volt, Heliot pedig, ez az érzéketlen bestia, kirántotta kardját, tisztelgett és kimondta a parancsszót:

— Au drapeau! . . .

Drirrrrr . . . Tombolva perdült meg két tucat dob és az őrnagy tovább vezényelt:

— Tisztelegj! . . .

A zászlót, a szentséges ereklyezászlót magásra nyújtotta a hadnagy, mi pedig, mintegy varázs tésre felrepítettük a hatszáz lándzsát vállainkra.

Igy esküszik fel a legionárius.

Este még nagyot mulattam, de este 9 órakor ott álltam az ágyam mellett, az appel nél és azzal vége volt. Három hónapon keresztül széna közt aludtam ezentul. Kevés széna közt, az őszvéreink alá például sokkal többet teregettek.

*

Ruhástul, 130 carteuch-sal az övünkben dőlünk a keskeny kaszárnyai ágyakra.

Éjjel egy órakor, a hogy az udvaron gyülekeztünk, fehérén süttött a holdvilág. Négy óra hosszat aludtunk összesen.

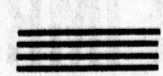
És adják tovább, suttogva a parancsot:

— An avant, marché! . . .

A tisztek a legénységgel együtt meneteltek. Mi készültünk legmesszebbre. Heliot az egyik battallionnal már El-Arichában elmaradt. 20—50 kilométert tettünk meg naponként. Maródnak se szeri, se száma. Vesztélyes vidéken egyszerűen halálra szánják a beteget és elhagyják, elszedvén tőle fegyvereit; békés helyen megengedik, hogy a társzékérre felkapaszkodjék.

Egy magyar ujság pár nappal ezelőtt megírta épen az én esetemet, a mely Burguent és Odjda között történt meg. Hát biz az ilyesmi előfordul. Esténként, mikor égnek a bivouac tüzek, párolog a leves és sátrakban pihen a légio. A tisztek bejárvák a sátorbort, eltréfálnak a legényekkel és megkérdeik mindenkinek a panaszát. Persze mindenki az erős menetelést sokalja. No de uccu caporal Speck, ütessen csapra egy hordó bort!

Caporal Speck-nek hívják a menázi-kápiárt, lévén neki sok dolga a szalonnával, mint fő élelmicikkel. Es nagyokat iszik a légio. Így már rendben van. Ha tüzes sárkányok bujnak elő a földből, a 20 század a kijelölt napon ott lesz előrsön Odjda mellett, Aux Aouinetesben! . . .

Elegáns blousok,

aljak, pongyolák női és leányka kabátok, gyermekruha különlegességek, tekintettel

a karácsonyi és újévi ünnepekre

leszállított, olcsó árban csakis **Hevesi „Párisi nagy áruházában“**

Nagyvárad

Zöldfa-utcán szerezhetők be.

■ Kitűnő reklám szöveg aljak már 175-től. ■

— Szolid kiszolgálás! —

— Rendkívül olcsó árak! —

veteli. A miniszterelnök pedig Bécsbe szalagált, inrikált s arra törekedett, hogy törvényes jogunk ne érvényesüljön. (Élénk helyeslés.)

Justh János: Hogy a készfizetéseket hozza.

Egry Béla bírálja a bankszabadalomról benyújtott javaslatot.

Mikosevics Kanut: Majd akkor beszéljenek erről, ha ezt tárgyaljuk. (Zaj.)

Justh János: Mit utasítgat rendre?

Egry Béla: Ugy látszik, hogy a képviselő urnak fáj az igazság. Rátér aztán egy Bécsben készített térképre, amelyen elikkasztották Magyarországot. A térképet a Ház asztalára teszi le. A javaslatot nem szavazza meg.

Farkas Pál személyes kérdésben szólal fel. Válaszol Pop Cs. István tegnapi beszédére és kijelenti, hogy neki nincs tudomása, hogy a románoknak olyan borzasztó a helyzetük. Főlsorol eseteket, melyek azt bizonyítják, hogy a máskülönbek békés románok az agitátorok izgatásai által a legborzalmasabb vérengzést végezték. Leveleket mutat be, melyeket a szászvárosi kerületben lakó magyarok intéznek hozzá és kéri, járjon közbe a belügyminiszternél a csendőrök szaporítását illetőleg. Kötelességünk — mondja — védekezni a román vérengzések izgatásai ellen.

Eszterházy Mihály gróf azt mondja, hogy a kormány Phönix-madárként emelkedett ki a koalíció testéből. Soha kormánynak kedvezőbb konjunkturái nem voltak, mint a jelenleginek. Nagy bizalmatlansággal viseltetik a kormány iránt.

Elnök 10 percre felfüggeszti az ülést. Szünet után.

Lukinics horvát képviselő, horvátul beszél. A Ház zugva hallgatja.

Berzeviczy elnök figyelmezteti, hogy a horvátok rége óta mindig respektálták a Ház előzékenységét és ha nem tudtak magyarul, nem tartottak hosszabb horvát beszédeket. A gyakorlat törvényé emelte, hogy a horvátok is magyarul szólaljanak fel. Neki mint elnöknek kötelessége, az országgyűlés magyar jellegét megtartani. (Általános zajos helyeslés). Felszólítja Lukinicsot, hogy beszédét, melyet itt nem értenek, fogja rövidre. (Zajos taps és általános helyeslés).

Lukinics hadonászva tovább beszél.

Az elnök másodszor figyelmezteti, hogy fejezze be beszédét, mert megvonja a szót

Lukinics erre befejezi beszédét.

Bakonyi Samu szót felezután s a bankszabadalomról beszél.

Elnök. Figyelmezteti a képviselőt, hogy a tárgytól ne térjen el. Most az indemnitásról folyik a tárgyalás. A bankról később mondhatja el észrevételeit. (Nagy zaj.)

— Joga van beszélni.

— Csak folytasd!

Elnök. Nem akartam a képviselőt ur beszédét kritizálni, csupán figyelmeztetni akartam hogy maradjon a tárgyalás korlátai között.

Bakonyi Samu: Az indemnitást nem szavazza meg.

Végül Lukács pénzügyminiszter bejelenti, hogy Polónyinak szombaton fog válaszolni az 500 millió kölcsön ügyében tett interpellációjára.

Elnök az ülést két órakor rekesztette be.

Az argentinai hus. Az osztrák képviselőház tegnapi ülésén több olyan javaslatot fogadott el, melyek még érdekes bonyodalmakra adhatnak alkalmat a magyar és osztrák kormány között. Az egyik ilyen javaslat David szociáldemokrata képviselő, azon javaslata, amely felszólítja az osztrák kormányt, hogy tegye közzé a két kormány között a husbehozatalról kötött titkos megállapodást. E határozat következtében az osztrák kormány most jegyzékkel fordul a magyar kormányhoz e közzététel megengedése érdekében.

A másik, fontosabb határozat az, amely kötelezi az osztrák kormányt, hogy minden határ nélkül, ameddig a szükség tart, tegye lehetővé az argentinai husnak Ausztriába való

behozatalát. Az osztrák kormánynak most tárgyalnia kell erről a magyar kormánnyal, amely tudvalevőleg mindaddig ellenezte a husbehozatal megengedését.

A harmadik javaslat Pantz képviselő volt, aki felszólította az osztrák kormányt, hogy lépjen érintkezésbe a magyar kormánnyal a takarmányvámok leszállítása érdekében.

Bécsi politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a tárgyalások megindítását.

Hents Károly jelölése. A zsolna—rajeci választókerület munkapárti polgárai tegnap egyhanguan jelölték dr. Hents Károlyt, Kálmán államtitkár megüresedett mandátumára.

Akit Vitális tett koldussá.

A haramia első áldozata.

Vitális Imre a sárréti haramia emléke lassanként kezd kivészni az emberek emlékéből. Egyszer-egyszer ujul fel a rettegett ember cselekedete, aztán ismét a feledés borul rá. A haramia kéréskerítői a napokban kapták meg a belügyminiszter által kitűzött 2000 korona díjat. A büntársak felkutatása iránt még mindig tart az eljárás. Ez ideig tehát még mindig a büntető eljárások voltak folyamatban, és csak teljesen elvonták a figyelmet a tulajdonképeni áldozatokról. Az áldozatok közül pedig éppen a legelső meggyilkolt ember feleségének a sorsa megérdemelné, hogy a közönség részvéte megnyilvánulna vele szemben.

A szerencsétlen asszony eddig türt és a sorsra bízta magát. A megélhetés óriási nehézségei és az a nyomor, amibe Vitális juttatta őke, annyira ment, hogy Szirbné már tovább nem képes fenntartani magát. Szirbné 6 kisleánnyal maradt vissza egy kevés szántófölddel. Szirbné gyenge vézna természetű asszony akire az egész család fenntartása vár. A kenyérkereseti alapja pedig a földművelés a mely bizony egy beteges asszonynak elviselhetetlen annál is inkább, mert a földre igen nagy adósság van táblázva, a jövedelemből pedig azt is törleszteni kell. Elképzelhető az asszony megélhetési viszonya, mikor maga Szirb Péter sem volt képes földművelésből, fenntartani a családot, hanem ő is mellékesen a marhakereskedésből szerzett annyi pénzt, hogy megélhettek belőle. Ezt a pénzkeresetet azonban az asszony nem képes folytatni.

A szerencsétlen teremtés 6 apró gyermekével már annyira van, hogy a legszükségesebb napi szükségleteit sem képes beszerezni. Utolsó kétségbeesésében most, mikor arról értesült, hogy az ura gyilkosának kéréskerítői annyi jutalmat kaptak, hogy abból egy család kellő beosztással meg tud élni, arra határozta magát, hogy ő is segélyért folyamodik.

Tegnapelőtt a községi jegyzővel siralmas instanciát íratott egyenesen a belügyminiszterhez. Szirbné kérelmében szívet tépő hangon mondja el siralmas helyzetét és arra kéri a belügyminisztert, hogy ha térje gyilkosa elfogónak adtak jutalmat, pedig azok nem is voltak annyira ráutalva, úgy ne feledkezzenek meg ő róla, aki 6 gyermekkel éhezik, nélkülözök már tél elején is Vitális miatt.

Szirbné nem mondja meg, hogy mennyi segélyt nyújtson a belügyminiszter, csak éppen annyit adjon, amennyivel pár hétig tengethetik siralmas életüket. A kérelmet a jegyző betejesztette az alispánhoz, aki majd azt a belügyminiszter elé fogja juttatni.

A miniszter ha kedvezően is intézi el a kérelmet, az anyagi segély csak éppen annyi lesz, amivel rövid ideig lesz kíségetve a család. Szerintünk a 6 gyermekes családon úgy lehetne hatékonyan segíteni, ha a gyermekek közül a gyermekmenhelyben helyeznék el azokat, akiknek életkora még megengedi a felvételt. Ismerve pedig a hivatalon uton jövő segélyek hosszú útját, a gyors segélynek más uton kellene megtörténni.

UJDONSÁGOK.

* **A városatya választások.** A vasárnapi városatya választás napról-napra mind nagyobb mozgalmat kelt a város mindhárom kerületében. Mindkét párt a város különböző nyilvános helyein összejöveteleket tart, amelyeken a jelöltek igyekeznek meggyőzni a választókat, hogy csak úgy lesz boldog a magyar, ha ők bekerülnek a város törvényhatóságába. A polgárok egy része azonban nincsen megelégedve sem a munkapártiak, sem a függetlenségi jelölésével. Különösen az újvárosi jelölés kelt nagy visszatetszést. És pedig a munkapárt itteni jelölését azért kifogásolják, mert a kisebb iparos polgároknak nem voltak figyelemmel, a függetlenségi listát pedig azért nem fogadják el, mert szociálistát is vett jelöljei közé. E helyett Fényes Manót és Kovács Kálmánt veszik a jelöltek közé. Ma még az utolsó kortesvacsorák lesznek s holnap felvonnak a nagy küzdelemre.

* **Fegyelmi vizsgálat a nagyszalontai főgimnáziumban.** Az az érdekes cikk, mely néhány héttel ezelőtt I. pontban megjelent, a nagyszalontai gimnáziumban uralkodó türhetetlen állapotokról rántotta le a leplet. Ez ügyben, mint egyik fővárosi esti lap írja, a kultuszminisztérium elrendelte a fegyelmi vizsgálatot, melyet különben e cikk behatása alatt a tanári testület kért maga ellen.

* **Városi tisztviselők kérelme.** Nagyvárad városánál egyes tisztviselői állásoknál pl. a fogalmazóknál, rendőrbiztosoknál, I. és II. osztály van megállapítva s ebből az az anomália származott, hogy a II. oszt. fogalmazók és II. oszt. rendőrbiztosok a 60,000 korona államszegélyből nem részesültek, mivel ilyen fokozatot a miniszteri táblázat nem ösmer. A III. oszt. aljegyző pedig a fogalmazókkal van egy fizetési osztályba sorozva, tehát abba az osztályba, amelyből előlépett a III. oszt. fogalmazó s természetesen az államszegélyből alig kapott néhány koronát. A havidijasok szintén nem részesültek az államszegélyből. Ez indította Pásztor Bertalan aljegyzőt arra, hogy állásának II. o. aljegyzővé átszervezését kérje, míg a II. oszt. fogalmazók és a II. oszt. rendőrbiztosok a fokozat eltörlését kérték, hogy úgy az összes fogalmazók, mint rendőrbiztosok egy fokozat alá vétessenek. A havi díjak pedig azt kérték, hogy irnokokká szerveztessenek át. A főkapitány a rendőrbiztosi állásoknak rendőrfelügyelőkké leendő átszervezését javasolta. A városi tanács hajlandó a kérelmeket, a havidijasok kérvényét kivéve, teljesíteni s ily irányban a közgyűlésnek előterjesztést tenni, előbb azonban meghallgatja a pénzügyi szakbizottságot. Tekintettel a havidijasok kérvényére, a főispán méltánosnak tartaná, ha az irnokok létszámát szaporítaná a város, hogy ezáltal az irnoki teendőket teljesítő havidijasok közül a megfelelő képesítéssel bírók irnokká választhatók legyenek.

* **A csütörtöki városi közgyűlés.** Csütörtökön délután tarja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ez évben utolsó rendes közgyűlését. Előreláthatólag ezen a héten aligha fejezik be a tanácskozásokat, annyi és oly fontos dolgokat hoz a zöld asztalra a városi tanács ez alkalommal. A jövő évi költségvetés már magában hosszú időt vesz igénybe, de ezenkívül az öszeresek szabályrendelete, a hirdetési jogról szóló szabályzat, a Bottó főiskola szabályrendelete, a póthitelre vonatkozó előterjesztés, a mérnöki hivatal személyzetének szaporítása, a villamos telep kibővítése stb. kerülnek tárgyalásra. Ezenivel pedig nem lehet egy-két délután megbirkózni.

* **Drágasági pótlék a városnál.** A Nagyváradi város szolgálatában levő ipariskolai tanítók, havi díjasok és hivatal szolgák 10 százalékos drágasági pótlékért folyamodtak, tekintettel a nagy drágaságra, továbbá arra, hogy a 60000 korona államszegélyből részükre semmit sem kaptak. A városi tanács a kérelmet pártolólággal terjeszti elő a csütörtöki városi közgyűlés elé.

* **A villamosmű kibővítése.** Nagyváradi város villamos telepének igazgatója a telep kibővítésére tett előterjesztést a városhoz, mivel a mostani berendezés teljesen meg van terhelve s tartalék ezidő szerint éppenséggel nincs. Amint öröndetes a villamos telep fejlődése, éppen olyan veszélyes lehet könnyen a tartalék gép hiánya, ha valamelyik gép felmondja a szolgálatot. A felügyelő bizottság az új befektetésekre 40000 korona megszavazását tartja szükségesnek, amely összeget tíz év alatt törlesztendő le a villamosmű. A felügyelő bizottság és a városi tanács a telep bővítését oly jövedelmet várnak, hogy abból nemcsak a 40000 korona törlesztését fedezik, hanem még évi 8000 korona többlet jövedelmet is remélnék.

* **A város hivatalos lapja.** A többi városok példájára, Nagyváradi város tanácsa városi hivataloslap létesítését tervezi, amely havonta kétszer jelenne meg s a város szabályrendeleteit s más ilyen hivatalos dolgait közölné. *Pásztor* Bertalan városi aljegyző, a tanács megbízása folytán, terjedelmes memorandumot készített, amelyben szépen ki van dolgozva az egész ügy. A városi tanács a csütörtöki közgyűlés elé terjeszti a kérdést, azaz, hogy a lap megindítását határozza el a törvényhatóság s a további intézkedéssel bizza meg a városi tanácsot.

* **Új kongregáció.** Örömmel értesülünk, hogy a most már teljessé lett *gyulai* róm. kath. főgimnáziumban is megalakult a Máriakongregáció. Az alakulás dec. hó. 8-án, a Boldogságos Szűz szeplőtlen fogantatásának ünnepén fog megtörténni. A tagok ünnepies fölvonulását 11 órakor *Sepett* Gyula, váradi apátkanonok végzi. Az ünnepély sorrendje a következő:

1. Himnusz. Erkel Ferentől. Eneki a főgimn. vegyeskar Mutschenbacher Gyula vezetése mellett. 2. Megnyitó beszéd. Tartja dr. Lindenberger János, püspöki biztos. 3. A Szeplőtelenhez. Költemény Bán Aladártól: szavalja Takácsy Imre IV. o. t. 4. Mária siralma. Szerző és a gyulai főgimn. vegyeskarnak ajánlotta Demény Dezső. Előadja a vegyeskar. 5. Az ezüst fátyol legendája. Költemény Várady Antaltól; szavalja Hoffmann Mihály VIII. o. t. 6. Ave Maria. Szerző és a főgimn. vegyeskarának ajánlotta Demény Dezső. Előadja a vegyeskar. 7. A Mária-kongregáció jelentősége. Ünnepi beszéd. Tartja Bartoss Ferenc, főgimn. hittanár. 8. Benedicita es tu. Vavrincez Mórtól. Előadja a vegyeskar. 9. Az új Mária-leventékhez. Költemény. Irtá Amicus iuventutis; szavalja Sántha Lajos VII. o. t. 10. Tu es Petrus. Vavrincez Mórtól. Előadja a vegyeskar. 11. Záróbeszéd. Tartja Tóth Árpád, főgimn. igazgató.

* **Hódmezővásárhely földbirtoka.** Hódmezővásárhely városának a Tisza mentén 895 holdas földbirtoka van, amely nagyon keveset jövedelmezett. A jövedelem emelésére a város gazdasági bizottsága indítványára a birtokot ötven holdas részekben kizsákdáknak adják bérbe. Ezáltal a földéhes kizsákdákon is segít a város, de saját jövedelmét is tetemesen emeli, mert az előirányzott bérösszegek éppen háromszorosa teszik ki az eddigi jövedelemnek.

* **A villamos áram szünete.** A városi villamos mű igazgatózága közli, hogy f. hó. 4-én azaz vasárnap déli 12 órától 1 óráig az áramszolgáltatás a kapcsolatában végzendő munkálatok miatt szünetelni fog.

* **Karácsonyi ajándékokat,** ha olcsón akar beszerezni, forduljon bizalommal *Csiller* Imre nagyruházához, ahol üzletáthelyezés miatt jutányos áron lehet vásárolni.

* **A vízvezetési szabályrendelet.** A vízvezetési szabályrendeletet a belügyminiszter tudvalevőleg nem hagyta jóvá, mert kifogásolta, hogy a város saját közzegeivel kényyszerűvezetést eszközölhessen, ahol nincs bevezetve a vízvezeték, ahol pedig a vízvezeték rossz, a vezeték város a fél költségére elbontathassa azt. A miniszter szerint elég kényszer már az, hogy ha nincs is bevezetve a vízvezeték, a vízdíjat csak meg kell fizetni, a rossz vezeték kérdése pedig elesik, mert úgy is csak a város hivatalos közzegei vizsgálják a bevezetést felül s ha az nem jól van készítve, nem engedi meg annak használatát. A városi tanács most meg akarja kerülni a miniszter rendeletét s bünteteni akar minden vonalon s ezzel kiszolgáltatni a közönséget a vízvezeték embereinek. A városi tanács fentartja a kényszerbevezetést, s aki az ez irányu rendelkezésnek nem tesz eleget, azt bünteti. Eppen így jár el a rossz vízvezetéknel, aki nem bontja azt el, szintén bünteti. Ilyen irányban terjeszti a szabályzatot a csütörtöki közgyűlés elé. Azt hisszük azonban, hogy a törvényhatósági bizottság visszautasítja ezt az erőszakoskodást. Óhajtanó, hogy minden házban legyen vízvezeték, de akkor adjon a város alkalmat, hogy a háztulajdonos a bevezetés költségét négy öt év alatt törle-zhessen le, mintahogy tíz év alatt fizeték az első bevezetést annak idején a háztulajdonosok.

* **Bizottságok újalakítása.** Az év végével Nagyváradi város központi választmányának, továbbá a közigazgatási bizottság öt tagjának megbízása lejár. Ez utóbbi bizottságban az öt tagon felül még betöltendő a *Mezey* Mihály halála folytán megüresedett hely is. Ugy a központi választmány tagjait, valamint a közigazgatási bizottság hat tagját a csütörtöki közgyűlés választja. A központi választmányának ez évben tagjai voltak: dr. Adorján Armin, dr. Hoványi Géza, *Mezey* Mihály, dr. Molnár Imre, Rádl Ödön, Reismann Mór, dr. Stokker József, Sulyok István, Szokoly Tamás, Schütz Albert, dr. Tóth Ferenc és dr. Várady Zsigmond. A közigazgatási bizottságból kilépnek: dr. Berkovits Ferenc, dr. Hoványi Géza, Rádl Ödön, Sulyok István, dr. Várady Zsigmond és elhalt *Mezey* Mihály.

* **A szilágysomlyói tűz.** Még mindig mély homály fedi a szilágysomlyói tüzek okát. A hatóság tehetetlen, a lakosság kétségbe van esve. Tegnap megint nagy tűz volt, Nussbaum Jakab sörraktára égett le.

* **Szerencsétlenség a pályaudvaron.** Tegnap reggel háromnegyed 7 órakor a 3284 számú tolató gép *Villand* Lajos máv. váltóórt elütötte. Bal lábának ujjait a vonat kerekei lemetszették s ezenkívül bal arcán is megsérült. A súlyosan sérült embert beszállították a biharmegyei kórházba, azonban oly fájdalmi voltak, hogy kihallgatni nem lehetett. A gépet *Barta* Sándor mozdonyvezető vezette, a fűtő pedig *Forros* János volt. A rendőrség az eljárást folyamatba tette, annak megállapítása céljából, hogy a szerencsétlenséget kinek a gondatlansága okozta.

* **A hosszú női kalaptük.** A müncheni rendőrfőnökség tiltotta a hosszú női kalaptük viselését az utcán és közuti kocsiban. A rendeletet a belügyminiszter megerősítette.

* **Magánvizsgára sikerrel** előkészít egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK legjobb minőségben és : kedvező árban :

REICHARD - áruháza :: czégnél kaphatók. ::

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében december hó 3-án a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. Szerenád. 2. Tékozló fiú. 3. Pali bankheivatalnok. 4. Olasz sweitzi határ. 5. Bretoni András. 6. Bretoni képek. 7. Modern szoknya. 8. Egy hü pajtás. Beléptidij nincs. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő ételekről és italokról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri *Hartstein* és *Örlei* kávéház tulajdonosok.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségeiteket beszereznék, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti angol szöveteinek kitűnő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni. Nagyváradi, Szt. János-utca.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg *Stern* nál a Bámertéren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bámertér 3. Telefon 556

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre. Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó. o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

x **Női ruhák vásárlásánál** felhívjuk olvasóink figyelmét az izléses áruiról elismert Hevesi áruházának megtekintésére. Nagyváradi Zoldfa-utca.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruhaza
Rákóci-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimök,

Gyermekruhák

Szörme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermekben a leg-
elegánsabb toilettek válal-
tatnak.

x **Karger vendéglőjében** Fröhlich Pali ma este disznóort rendez, melyre a nagyérdemű közönséget, valamint jó barátait és ismerőseit tisztelettel meghívja. Kitűnő vagdalék és pompás italokról gondoskodva van.

Az ékszerbolt rablója.

Ismeretes, hogy a Harmincad-utca 6. számú házban levő Silbermann Lajos és Testvére ékszerészüzletében követett el rablógyilkossági kísérletet Breikoff Gusztáv okleveles mérnök. A mérnöknek több millióra rugó örökösödési pere van, mely pár hónap múlva nyer befejezést.

A letartóztatás éjjel két óraker történt, miután Breikoff töredelme vallomást tett. A vallomás csak rövid és teljes beismertés volt.

A bűnös mérnököt az 1. számú cellában helyezték el, az éjszakát nyugodtan töltötte, rövid ideig aludt is. A reggeli rapporton azután részletesen elmondta a dolgokat.

Breikoffék a Király utca 11. számú házban laknak albérletben, Breikoffnak hat gyermeke van. A 20 éves Eleonora, aki divatárusnő, de nincsen alkamazásban. A 16 éves Eiza, aki a Gabelsberger gyorsírőiskolában tanul, ottan írásmunkákat is végez és csekélységet keres. A 14 éves Gizella, a 9 éves Elvira otthon vannak a 11 éves Gusztáv és a 8 éves Romeo tanuló fiuk.

Breikoffné ezeket mondotta a dolgról:

— Nem lepott meg a dolog, Férjem alkohista, aki minden fillért eliszik. Beszámíthatatlan. A sors arnyit ültözött, hogy teljesen elfásultam. Már semmi sem hat meg. Koplunk, nélkülözünk, máról holnapra tengetjük életünket, a szegény, két leány tartja el a családot. Reménységünk a hagyaték. Régebben Coroján dr. képviselt bennünket, de eredményt elérni nem tudott. Ujabbán dr. Mayer az ügyvédünk, pár ezer koronával segélyezett bennünket.

Breikoffot délelőtt újból kihallgatta dr. Bartha Endre rendőrfogalmazó. Megmaradt reggel tett vallomása mellett, hogy őt a nyomor vitte e tettre és hogy akkor erősen az alkohol hatáaa alatt volt.

Leányomtól pénzt kértem, kaptam 14 koronát. Nyolc-koronáért revolvert vettem. Az-

után ittam. Ittas voltam. A leányt megölni nem akartam, csak védekezésre képtelenné tenni. Így történt.

A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy Breikoff revolverrel kiment a Zuglóba és ott szabad mezőn a revolvert kipróbálta.

Ennek a próbának köszönhető, hogy az ékszerárus leányt le nem lötte. A revolver valahogyan visszaforgatta és az üres, már kiöltött töltényt csettentette elé.

Összes irományait, pénztárcáját otthon letette, hogyha elfognák, személyazonosságát ne tudják megállapítani.

A keleti pályaudvarral szemben levő pálinkamérésben két deci rumot ivott meg, ettől azonban a notórius ivó részeg nem lehetett.

TANÜGY.

Tanítónői kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bruckenthal* Mihályné okleveles tanítónő: az izsopallagi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Karenin Anna.

Vasárnap d. u.: Beulmans kisasszony házassága. Este: Cigányszerelem. (Bemutató.)

Karenin Anna. Ma este a Tolsztoj világhírű regényéből készített hatalmas tragédia újból színre kerül. A címszerepben E. Kovács Mariska fogja érvényesíteni ragyogó tehetségét. A darab eddigi nagy sikerei előreláthatólag zsufolt házat biztosítanak holnap estére is.

Cigányszerelem. Teljesen készen állnak a vasárnapi bemutató előadás díszletei, amelyekkel ma délután már díszletpróbát rendeztek a színpadon, Erdélyi Miklós igazgató vezetésével. Ma délután egyébként a raffiniált világítási eszközöket is kipróbálták, amelyek a darabot a szó szoros értelmében ragyogóvá és színessé fogják tenni. A darabban tudvalevőleg töllép Bura Károly, a kitűnő cigányprimás is, bandájával együtt. A cigányok egytől egyig kosztümösen, stilszerű báránnybőr-sapkával lépnek a színpadra. A közönségre sok meglepetés vár a bemutatónál, mert ennyi áldozattal és ennyi fáradsággal még a híres »Luxenburg gróf« előkészítetei sem jártak. De valószínűs ostrom folyik a jegyekért a színházi pénztárnál. Vasárnap estére már alig lehet jegyeket kapni. Ma reggel a szó szoros értelmében ostrom alá vették a jegypénztárt és olyan hatalmas volt a tolongás, hogy a rendőröknek kellett rendet csinálni. Ez a legragyogóbb bizonyítéka annak, hogy milyen nagy az érdeklődés a darab iránt. Úgy hisszük, hogy a Cigányszerelemnek aligha kell reklám, mert az érdeklődés így is tetőpontra emelkedett. A darab vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán béreltszünetben, azután pedig rendes béreltben megy.

Vasárnap dé utáni előadás. A tavalyi párisi évadnak a Balga szűz mellett még egy nagy, az egész világ figyelmét magára vonó szenzációja volt. Egy finom vigjáték, Fanson és Cicheller műve, amelynek Beulemans kisasszony házassága a címe s amely diadalmasan uralkodott egy éven át a párisi színpadokon. Nálunk ugyancsak nagy sikere volt a finom, fehér darabnak, amelyet vasárnap délután elevenítenek föl. A féltélyás előadás jegyei máris csaknem mind elkeltek.

x **Uj műsor a Pannoniában.** Ma este ismét új műsor váltotta fel a Pannónia-mozi változatos repertoárját. A Pathé-cég ezuttal is pompás képeket küldött, amelyek nagy tetszéssel találkoztak. Az új műsor számai: 1. Structenyésztés Egyiptomban. 2. Az anarchistaság gyanújában. 3. Vonatrablás Texasban. 4. Tőke hal fogás. 5. Móric dolgozik. 6. Enekeső kandja. 7. Maxi fürdője.

NYILTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyváradi, Kossuth(Sas)-u. 7.

SPORT.

Nők az athletikai klubban. A nagyváradi athletikai klub kebelében női osztály alakult, 30 taggal, akik a sportnak óhajtanak áldozni. A klub elnöksége az iránt kereste meg Nagyváradi városát, hogy a közs. polgári leányiskola torna csarnokát hetenként háromszor engedje át a város a klub női osztályának használatára.

TÁVIRATOK.

Nem lesz ex-lex.

Budapest, dec. 2.

(Saját tudósítónktól.) A kormányt és a parlamentet legjobban az érdekli, hogy megszavazzák-e az indemnitást. Az indemnitás elleni küzdelmet a Justh-párt vezette, melyben nagy segítségükre voltak a horvátok. A legutóbbi viták alkalmával meggyőződtek róla, hogy gyengék, ezért felkeresték a Kossuth-pártot, hogy támogassák őket. Ebben az ügyben tegnap felkeresték Kossuth Ferencet és megkérték, hogy pártjával vegyen részt az indemnitási vitában és a javaslatot ne szavazzák meg. Kossuth Ferenc kijelentette, hogy pártja csak a bankjavaslatnál kél harcra, addig azonban nem. Az ellen azonban semmi kifogása sem lesz, ha pártjának egy-két tagja részt vesz az indemnitás vitájában. Ennek alapján fel is kértek egy-két Kossuth-párti képviselőt, akik azonban nem hajlandók az indemnitás ellen dolgozni. Így ex-lex-re nincs kilátás. Az indemnitást megszavazzák s nagy harcra csak a bankszabadság tárgyalásánál lesz kilátás.

Lipcsei Ádám gyásza.

Budapest, dec. 2.

(Saját tudósítónktól.) Lipcsei Ádám író és országgyűlési képviselő neje ma délután Budapesten meghalt hashártyagyulladásban. Lipcsei Ádám szeptemberben nősült másodsor, betegen fekszik egy fővárosi szanatóriumban és nem is tud felesége haláláról.

Obstrukció készül.

Budapest, dec. 2.

(Saját tudósítónktól.) A függetlenségi pártban a bankjavaslat megobstruálására és bank ex-lexre készülnék. A kész-fizetések formulája bántja a képviselőket. Tegnap a függetlenségi képviselők nagyban foglalkoztak ezekkel a kérdésekkel, amikor Apponyi Albert gróf úgy nyilatkozott, hogy az indemnitást minél előbb be kell fejezni és tárgyalni kell a bankjavaslatot. A függetlenségi pártnak a bankjavaslatnál kell felvonnia. Apponyi nyilatkozata nagy tettséssel találkozott a függetlenségi képviselők között, akik ehhez is fogják tartani magukat.

Tízezer korona Tisza szobrára.

Budapest, dec. 2.

(Saját tud.) A főváros törvényhatósága legutóbb tartott közgyűlésén Tisza Kálmán szobrára 10000 koronát szavazott meg. A főváros hozzájárulása nagyot lendített a szobor felállításán.

Választási küzdelem.

Budapest, dec. 2.

(Saját tud.) A bodaiki kerületben folyik a választási küzdelem. Gróf Zichy Aladár néppárti jelölttel szemben a függetlenségi párt Horváth Jánost jelölte ma.

Új közös bankfiókok.

Budapest, dec. 2.

(Saját tud.) A kormány tudvalevőleg több városban az Osztrák-Magyar bankkal egyetértőleg fiókokat akar létesíteni. Egy előkelő munkapárti képviselő ma a következőket mondta erre nézve:

— Több város, mely függetlenségi képviselőt választott, küldöttségileg kérte a kormányt, hogy létesítsék ott közös bank fiókokat. Különös, hogy éppen azok, akik ellene vannak a közös banknak, megelégednek, sőt kérnek egy egyszerű fiókocskát.

A mexikói forradalom.

New-York, dec. 2.

(Saját tudósítónktól.) Utasok beszélik, hogy az összes mexikói állomások a felkelők kezében vannak. Mindenünnen véres harcokat a jelentenek.

Diplomáciai hírek.

Pétervár, d. c. 2.

(Saját tudósítónktól.) Nebogatov helyébe Melidow budapesti főkonzult fogják külügyminiszteri osztályfőadókké kinevezni. Budapesti orosz főconsul Prikonszki kamarás lesz. Carinszki kamarást vatikáni nagykövete és Bulazelt eddigi vatikáni követet lisszaboni követte kinevezik.

A bécsi parlamenti tudósítók sztrájkja.

Bécs, dec. 2.

A lapok parlamenti tudósítói sztrájkra készülnek, mert nem győzik a sok munkát. Tegnap is tizenhat órán át ülésezett a reichsrat. A tudósítók tanácskozást tartottak és küldöttséget menesztettek a képviselőház elnökéhez azzal az üzenettel, hogy lapjaik nem közölnek az ülésről tudósítást, ha délután 6 órán túl tart. A parlamenti hírlaptudósítók szolidarisak s ily módon valószínűleg eredményes lesz akciójuk.

A merénylő Galager.

New York, dec. 2.

James Galager, a ki augusztus 9-én merényletet követett el Gaynor polgármester ellen, tegnap állott törvényt. Érdekes, hogy a vád nem gyilkos kísérletre szólt, mert az amerikai büntetőtörvény szerint választott tisztviselőről lévén szó, be kell várni egy évet, hogy nem hal-e meg a sérülések következtében a megtámadott, a mely esetben a vádlottra a legsúlyosabb büntetés vár. A tegnapi tárgyaláson a közbíró Edwards rendőrbiztosnak Gaynor polgármester kíséretének megtámadása és tilos fegyverviselés címén emelt vádat a merénylő ellen. Galager azzal védekezett, hogy az elkeseredés és a nyomor következtében nem volt képes. Védője kérte a törvényszéket, hogy vizsgálta sa meg a vádlott elmeállapotát.

Felosztatott amerikai társaság.

Newyork, dec. 2.

Az American Sugar Raffinnig Co., amely ellen az ügyészség felosztatási eljárást indított, harminc társaságból áll, amelyek 230 millió dollár tőkével rendelkeznek. Szükség esetén külön bírósági szervezetet létesítenek ezen ügy tárgyalására. E trustot azzal vádolják, hogy a konkurrenciát éveken át vasúti tarifakedvezményekkel és vámszedelgésekkel elnyomta és életképtelenné tette. Azt hiszik, hogy e per mintegy két évig fog tartani.

Szabadon bocsátott család.

Budapest, dec. 2.

(Saját tudósítónktól.) Bedő Géza főhadnagyot, akinek feleségét is letartóztatták annak idején családja miatt, tegnap szabadlábra helyezték. Bedőné már korábban szabadon bocsátották.

Igazságszolgáltatás.

§ **A Rokszin-ügy.** A tegnapi tervezett vádbeszéd, a védők által kívánt különböző iratok felolvásása miatt mára toldott ki. Így Kurvosszky Ferenc főügyész-helyettes ma terjeszti elő a vádat. A beszéd valószínűleg az egész napot igénybe fogja venni. A védőbeszéd hétfőn lesznek, ítélet keddre várható. — A tegnapi felolvasott iratok közül kiemelendők azok, melyek a Porumb Kornél által állítólag megkísérelt megvesztegetésre vonatkoznak. E vád alól a törvényszék Porumbot felmentette, Fráter Pál védő indítványára azonban a tábla elrendelte a vonatkozó iratok felolvasását. Felolvasták azt a levelet, amelyet Horváth József ügyészségi irnok intézett Fráter Pálhoz és melyben elmondja, hogy Porumb öt kétezer koronával megakartá vesztegetni, ha közbenjár közte és Rokszin közt. Horváth József szinleg belement a dologba és így érdekes dolgoknak jutott tudomására. Porumb bevallotta neki, hogy Rokszin nem hibás és megígérte, hogy megszabadítja minden bajtól, ha az neki egy 12,000 koronás betétet helyez el »Valéria« néven valamelyik bankban. Ezenkívül feltételül állította Porumb, hogy fogadják meg Halász Lajost védőjének, akinek befolyása lesz őt elmebetegnek nyilvánítani. Az elnök mindezekre nézve kérdést intézett Porumbhoz, aki azonban határozottan kijelentette, hogy soha ilyen dologban Horváth Józseffel nem beszélt.

§ **Ki a gyilkos?** Argyelán Vaszil tarka-icai erdőkerülőt folyó év április 1-én ismeretlen tettes két lövéssel agyonlőtte. A csendőrség nagy eréllyel megindította a nyomozást és tényleg meg is találta a tettest Bocsort Sándor személyében, aki a csendőröknek töredelmesen bevallott mindent. Később azonban megváltoztatta vallomását és azt adta elő, hogy csak a csendőrök kényszerítésére vallott le. Az ügyet tegnap kezdte tárgyalni az esküdtbíró-ság Korn Alajos elnöklété alatt. A vádat Vattay József kir. ügyész képviseli, védő dr. Ardelean Jusztin. Ítélet ma lesz.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Gümőkór (tüdő)

köhögés, számarköhögés, influenza és a légzőszervek bajainál az orvosi kar kiváló eredménnyel alkalmazza a

SIROLIN „Roche“-t.

SIROLIN „Roche“-t kellemes íze és kiváló hatása folytán szívesen veszik. Az összes gyógyszerárakban eredeti SIROLIN „Roche“ csomagolást kérjünk és határozottan utasítsunk vissza minden pótkészítményt.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co.,
Basel (Svájc). — Grenzach (Németország).

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, dec. 2.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	862.50
Oszták hitel	—	672.50
4%-os koronajáradék	—	92.—
Államvasut	—	752.50
Jelzálogbank	—	505.75
Leszámitoló bank	—	604.50
Hazai Bank	—	307.—
Kereskedelmi részv.	—	756.50
Rimamurányi	—	675.—
Salgótarjáni	—	644.—
Közúti vasut	—	756.50
Városi villamos	—	396.50
Adria	—	—

Irányzat: Nyugodt.

A gabonatőzsde.

		50 kilogramonkint.
Buza áprilisra	—	11.17
Buza májusra	—	11.12
Buza októberre	—	10.58
Rozs októberre	—	7.88
Zab áprilisra	—	8.46
Tengeri májusra	—	5.65

Irányzat: Szilárd.

Téli szezon cikkeink:

Angol rum, chinai és valódi orosz tea, tea-sütemények, bel- és külföldi Cognac Lengyel és Orosz likőrök, asztali, csemege és aszu-

borok, pezsgők. Száraz és conservált zöld főzelékek, párolt halak, csemege sajtok, I-a magyar szalámi, Prágai és Kassai sódar, déli gyümölcs, erdélyi fajalmák

nagy választékban megérkeztek. Legzamatosabb fajkavék nyersen vagy gyorspörkölön azonnal megpörkölve, nemkülönben mindennemű háztartási és anyagárak, előnyös árban, pontos és figyelmes kiszolgálás mellett lesznek a n. é. közönség rendelkezésére bocsájva,

tisztelettel

Mezey János és Tsa

NAGYVÁRAD, Szent László-tér.

Nagyvárad takarékpénztári épület.

TELEFON 249.

Zsiros bődönök és
: husvágó gépek :

feltűnő olcsó

: : árban kaphatók : :

Kugler és Andrányi

vaskereskedésében.

Közgazdasági Korona Takaré- és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás

az 1911. január 1-én kezdődő

IV. évtársulatba.

A könnyű tőkegyűjtés és az olcsó kezes nélküli kölcsön közösen szerezhető meg, ha valaki a Közgazdasági Korona Takaré- és hitelszövetkezet tagjává beiratkozik.

Ezen előnyökön kívül a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet 1911. január 1-én kezdődő IV. évtársulat tagjai számára még módot nyújt jelentékeny nyereségre is azzal, hogy vásárolt 25 drb convertált Magyar Jelzálog hitelbank nyereségekötvényt, amelyeknek nyeresémei az évtársulat tagjait illetik meg arányosan.

Huzás évente 6-szor.

Évi főnyeremény összege

2,050,000. korona.

A nyeremény kötvények számai intézetünk helyiségében vannak kifüggesztve.

A belépés heti 1 kor üzlettrészel 3 egymásután következő évre kötelez. Három év múlva befizetett üzlettrészek kamattal és nyereséggel fizetnek ki.

Aki 3 hónapon át pontosan teljesíti befizetéseit, méltányos kamattal mellett kölcsönt vehet fel, minden néven nevezendő kezes nélkül.

A beiratási díj üzlettrészenként 20 fillér és az üzlettrészek jegyezhetőek a körözött aláírási iven és a Közgazdasági korona takaré- és hitelszövetkezet üzlethelyiségében. (Közgazdasági Bank r.-t., Teleky-u. 10.)

A befizetések megkönnyítésére óvadékat tett szolgát alkalmaztunk, ki a helybeli tagokat a lakásukon keresi fel, a pénzt beszedi s a befizetést bélyegzőjével és aláírásával ismeri el.

Vidéki tagok postatakarékpénztári cheque-lapokat kapnak, melylyel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Nagyvárad, 1910. november 1.

KÖZGAZDASÁGI KORONA TAKARÉK-
ÉS HITELSZÖVETKEZET
IGAZGATÓSÁGA.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire

fekvő mintegy 55 kat. hold kiterjedésű elsőrendű szántóföld a szükséges épületekkel ellátva egészben vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a

Nagyváradon székelő **Központi Takarékpénztárnál.**

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáér.

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

: Bémer-tér, Fő-utca sarok. :

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

A Z I G A Z,

hogyan sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

Belépti díj nincs.

A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szalloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

Automobil

bérekcsi vállalat

Szakképzett, hosszú gyakorlattal bíró soffőrök vezetése mellett, 2 drb. elegáns, 50 és 40 lóerős teljesítményű gépkocsi, a világhírű „Renault” leghíresebb francia gyártmány és „Oppel” gyártmányai állanak rendelkezésre.

„Oppel” viteldij: Egy óra a városban 6 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül 6 kor.

A városon kívül minden kilom. 1 kor.

Fedett Renault viteldij: Egy óra a városban 8 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül 8 kor.

A városon kívül minden km. 1 K 20.

Várakozási idő megállapodás szerint.

Állandó éjjeli és nappali szolgálat.

Telefon 365. Garage: Szaniszló-u 47.

Petrozsényi, salgótarjáni, karwini és poroszszén, kovácsszén, gázgyári-lupényi és karwini bányacox, ipari- és háztartási célokra

Salamon Jakab és Ta. cégnél.

Budapest, V. Erzsébet-tér 5.

Telefonszámok: 73—96, 73—97, 73. 98. ::

Baross-utca 60. számú ház földszintjén két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Polgári Takarékpénztárnál, Kossuth-u. 4. sz.

Telefon: 263 szám.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyanacsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

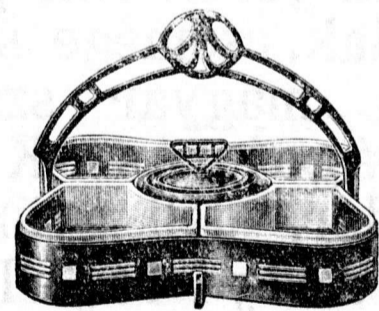
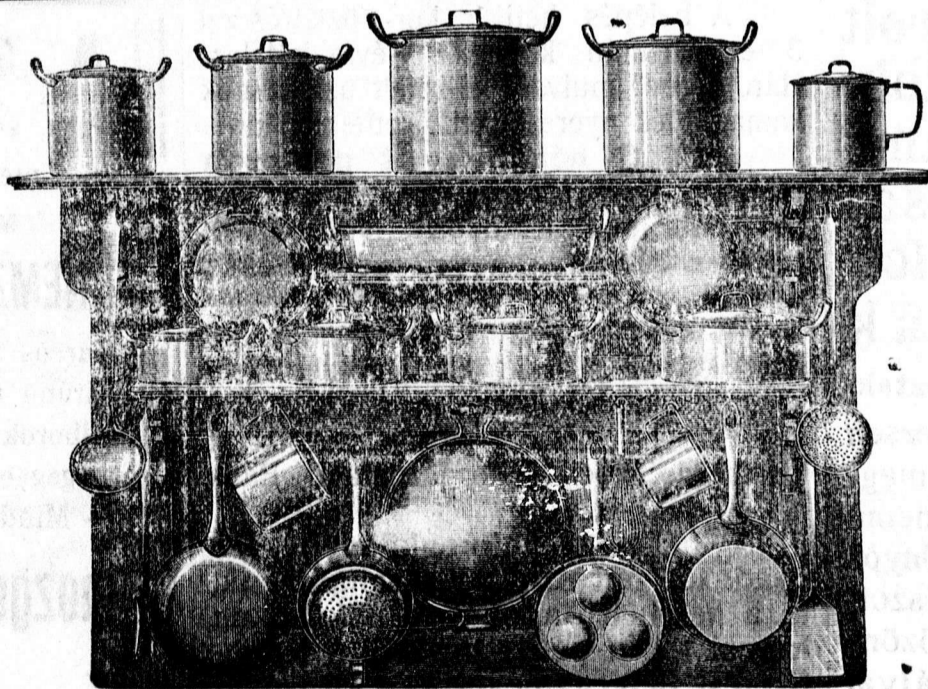
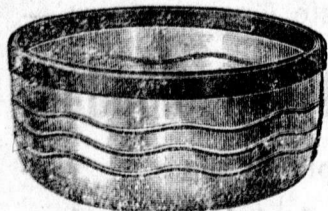
Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.